

בש"פ 820/14 - פאוזי יאסין, אמיר הזייל נגד משטרת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 820/14

לפני: כבוד השופט ח' מלצר

המבקשים: 1. פאוזי יאסין
2. אמיר הזייל

נגד

המשיבה: משטרת ישראל

בקשת רשות ערר על החלטותיו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' הש' א' טל, סג"נ) ב-עמ"י 61604-01-14 וב-עמ"י 61367-01-14, מתאריך 30.1.2014

בשם המבקשים: עו"ד גיל גבאי

החלטה

1. לפני בקשת רשות לערור על החלטותיו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד הנכבד (כב' השופט א' טל, סג"נ) ב-עמ"י 61604-01-14 (בעניינו של המבקש 1), וב-עמ"י 61367-01-14 (בעניינו של המבקש 2), מתאריך 30.1.2014, בגדרן נדחו עררים על החלטותיו של בית משפט השלום בראשון-לציון ב-מ"י 60451-01-14 וב-מ"י 60808-01-14, בהתאמה, מתאריך 29.1.2014 - אשר במסגרתן הורה בית המשפט על הארכת מעצרו של העוררים במשך 13 ימים, עד לתאריך 10.2.2014.

2. המבקשים נעצרו על-ידי ימ"ר מרכז, בתאריך 29.1.2014, יחד עם עוד 37 חשודים אחרים, בחשד לקשירת קשר לביצוע פשע ולביצוע עבירות בנשק, במהלך החודשים האחרונים. למבקש 1 יוחס חשד לביצוע עבירה של סחר/עסקה למסירת החזקה בנשק לאחר (עבירה לפי סעיף 144(ב2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין)), ולמבקש 2 יוחס חשד לביצוע שתי עבירות של: רכישה, או החזקה בנשק (לפי סעיף 144(א) לחוק העונשין).

3. שני המבקשים הובאו בפני בית משפט השלום בראשון-לציון הנכבד (כב' השופטת א' נחמן ו-כב' השופט מ' מזרחי, בהתאמה) לדיון בבקשות המשטרה להאריך את מעצרם, ב-15 יום, לפי סעיף 13 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים).

בבקשותיה של המשטרה להארכת מעצרם של המבקשים עד להגשת כתב אישום נגדם הוטעם כי עילת המעצר נעוצה ב"מסוכנות לציבור" וב-"שיבוש הליכי חקירה". בפתח הדיונים בבקשות הגיש נציג המשטרה לעיונו של בית המשפט את תיק החקירה וכן דו"חות חסויים, שכללו את פעולות החקירה המתוכננות לביצוע לגבי כל אחד מהמבקשים. עו"ד גבאי, מטעם הסנגוריה הציבורית, אשר מונה, על פי בקשתו, לייצג את המבקשים, חקר את נציג המשטרה לגבי החשדות המיוחסים למבקשים, ובנוגע לעילה שבעטיה התבקש מעצרם. בית המשפט קמא הנכבד (כב' השופטת א' נחמן) התיר לנציג המשטרה שלא להשיב על חלק מהשאלות שנשאל, שעניינן מתן פירוט באשר למספר העבירות המיוחסות למבקש 1, טיבן ומועדי ביצוען, לכאורה - מחשש לשיבוש הליכים. גם על השאלה האם למבקש 2 מיוחסת מכירה, או החזקה של נשק - נמנע נציג המשטרה מלהשיב, אך יחד עם זאת הבהיר כי למבקש 2 מיוחסות שתי עסקאות בנשק.

4. בסופו של יום, קבע בית המשפט קמא הנכבד (כל מותב בתורו) כי קיים חשד סביר שהמבקשים ביצעו את העבירות המיוחסות להם, וכי יש לאפשר למשיבה למצות את החקירה כאשר המבקשים נתונים במעצר. כך בהתחשב באופי פעולות החקירה, אשר נלמד מעיון בדו"חות החסויים, ובקיומו של יסוד לחשד כי שחרורם של המבקשים יביא לשיבוש הליכי החקירה. יחד עם זאת, הורה בית המשפט קמא הנכבד על הארכת מעצרם של המבקשים ב-13 ימים, ולא ב-15 יום, כפי שהתבקש.

5. עררים שהגישו המבקשים כנגד החלטותיו של בית המשפט קמא הנכבד - נדחו על ידי בית המשפט המחוזי הנכבד (כב' השופט א' טל, סג"נ), לאחר שמיעת טענות הצדדים ולאחר עיון בחומר שהוצג בפני בית המשפט קמא הנכבד.

בהחלטתו ביחס למבקש 1 קבע בית המשפט המחוזי הנכבד, בין היתר, כך:

"עיון במסמך החסוי במ/1 ובחומר החקירה שנאסף לגבי העורר [המבקש 1 כאן - ח"מ] עד כה מעלה כי יש חשד לביצוע עבירות נושא מעצרו של העורר וצורכי החקירה, שאינה מתרכזת רק בו אלא גם בעשרות חשודים אחרים, מחייבים את המשך המעצר שכן שחרורו לעת הזו או לפני המועד שנקבע על ידי בימ"ש קמא, עלול לחבל בהמשך החקירה ובמעצרו של חשודים נוספים שטרם נעצרו כמפורט בסעיפים 11-12 לפעולות החקירה לביצוע...".

וכך, בין השאר, נקבע בהחלטתו של בית המשפט המחוזי הנכבד בעניינו של המבקש 2:

"עיון בפרוטוקול ביהמ"ש קמא מעלה כי אמנם החוקר לא השיב על חלק מהשאלות שנשאל על ידי ב"כ העורר [המבקש 2 כאן - ח"מ] אך השיב לשאלות אחרות, כמו האם הוטח בפני העורר כל הפועלות נושא מעצרו או חלקם, ושאלות נוספות הקשורות בחקירה, וכאשר החוקר סירב לענות על שאלות, הרי הדבר מוצדק כדי לא לשבש את מהלך החקירה שנמצאת בשלב ראשוני. עיון בפעולות החקירה שעל משטרת ישראל לבצע בקשר לעורר ולאחרים מעלה כי תקופת המעצר נושא הערר, הגם שאיננה קצרה כשמדובר במעצר ראשון, היא תקופה סבירה ומתבקש לנוכח חומרת החשדות והיקף החקירה. כך במיוחד לאור ההתפתחות שארעה בחקירתו של העורר בזמן האחרון יחסית שיש בה כדי לגרום להעמקת החקירה עד למיצויה...".

מכאן הבקשה למתן רשות לערור שלפני.

6. במסגרת הבקשה שלפני, חוזר בא-כוחם של המבקשים, בעיקרו של דבר, על הטענות שהעלה בפני בית המשפט המחוזי הנכבד. לצד זאת נטען כי הבקשה מעוררת שאלות כלליות ועקרוניות, החורגות מעניינם הפרטני של הצדדים, ביחס לשתי נקודות, אשר טעונות הבהרה על ידי בית משפט זה. האחת - עניינה בהיקף הפירוט הנדרש מהמשטרה ומנציגה בבקשה ל"מעצר ימים" ובדיון בה; והשנייה - עניינה באופן התנהלותו של בית המשפט בבואו להכריע בבקשות להארכת מעצר בפרשיות מרובות חשודים ומעורבים. בהקשר אחרון זה נטען כי בית המשפט קמא הנכבד קיבל מראש החלטה להאריך את מעצרו של כלל החשודים שהובאו לפניו בחשד לביצוע העבירות שיוחסו למעורבים בפרשה, ב-13 ימים (למעט בעניינם של קטינים שנחשדו במעורבות בפרשה - אשר מעצרו הוארך עד לתאריך 5.2.2014) מבלי להבחין ביניהם, על פי נסיבות העניין. עוד טוען בא-כוחם של המבקשים במישור זה כי לא ניתן משקל ראוי למצבו הרפואי הנטען של המבקש 1, אשר מטעמים של צנעת הפרט לא אפרטו כאן, וכן לעובדה שהמבקש 2 הוא צעיר כבן 24, נטול עבר פלילי.

דיון והכרעה

7. לאחר שעיינתי בבקשה ובחומר שצורף אליה הגעתי למסקנה כי דין הבקשה להידחות על הסף, וזאת מכוח הסמכות הנתונה לי על-פי סעיף 53(א1)(2) לחוק המעצרים.

8. המבחנים למתן רשות לערור לפי סעיף 53(א1) לחוק המעצרים דורשים, על דרך הכלל, כי במכלול תימצא שאלה משפטית בעלת חשיבות עקרונית, החורגת מעניינם של הצדדים להליך. יחד עם זאת, בהתחשב במאטריה שבה עסקינן - דיני המעצרים - לעיתים רחוקות תוכל להינתן רשות לערור גם כאשר מתקיימות נסיבות פרטניות חריגות ומיוחדות המצדיקות זאת. נסיבות חריגות ומיוחדות אלה עשויות להתקיים במקרים שבהם סבור בית משפט זה כי ההחלטה בדבר מעצרו של המבקש פוגעת בזכויותיו מעבר למידה הדרושה, ומנגד במקרים שבהם סבור בית משפט זה כי החלטת בדבר מעצרו איננה מייחסת את המשקל הראוי לביטחון הציבור (ראו והשוו: החלטותי ב-בש"פ 4794/12 מדינת ישראל נ' פלוני (25.6.2012) וב-בש"פ 7143/13 פלוני נ' מדינת ישראל (27.10.2013) והאסמכתאות הנזכרות שם).

9. התנאים הנ"ל - אינם מתקיימים בענייננו. בסופו של יום, שתי ערכאות נכבדות דנו באופן פרטני בעניינו של

כל אחד מהמבקשים, האיזנו לטיעונים שהועלו ביחס לבקשה להאריך את מעצרו של כל אחד מהם, ולתשובות של נציג המשטרה לשאלותיו של בא-כוחם של המבקשים - ולאחר שעיינו בתיק החקירה ובדו"ח שבו פורטו פעולות החקירה המתוכננות לגבי כל אחד מהמבקשים, אשר הובא לעיונם בהתאם להוראת סעיפים 15(א)(2) ו-15(ג) לחוק המעצרים, הגיעו למסקנה כי קיימת עילה להארכת מעצרו למשך 13 ימים. לא מצאתי כי מתעוררת כאן שאלה עקרונית החורגת מגבולותיו של המקרה הקונקרטי, או כי ההחלטות שניתנו בעניינם של המבקשים פוגעות בהם יתר על המידה באופן המצדיק את התערבותו של בית משפט זה בהן, "בגלגול שלישי".

10. אכן, סעיף 15(א)(1)(ב) לחוק המעצרים מורה כי בבקשה להארכת מעצר לפי סעיף זה יצוינו, בין היתר: "תמצית העובדות והמידע שעליהם מבסס המצהיר את בקשת המעצר". יחד עם זאת, בהמשך מורה סעיף קטן 2(ג) כי לבקשה יצורפו, גם: "חומר חסוי, לעיון בית המשפט בלבד, לרבות החומר החסוי שהוגש בדיונים קודמים של בית המשפט". כבר נפסק בעבר כי: "על פי הוראת סעיף 15(ה) לחוק הנ"ל [חוק המעצרים - ח"מ] רשאי שופט לעיין בחומר חסוי ולהסתמך על החומר בכתב המוגש לו על-ידי השוטר מבקש המעצר, מבלי לאפשר לחשוד ולסנגורו לחייב את השוטר להשיב על שאלותיהם לעניין זה" (ראו: בש"פ 8225/05 עודה נ' מדינת ישראל (31.8.2005)). כן נפסק כי: "החיסוי המוטל על חומר החקירה בשלב זה [של "מעצר ימים" - ח"מ] הוא בבחינת "הכרח שלא יגונה" ומכאן החובה המוטלת על בית המשפט לעיין בחומר על מנת להגיע להחלטה מושכלת אם קיים חשד סביר כנגד החשוד" (ראו: בש"פ 608/10 סלימאן נ' מדינת ישראל (27.1.2010)), בפיסקה 9 והאסמכתא הנזכרת שם). ועוד נפסק בעניין סלימאן הנ"ל כי: "על החוקר להשיב לשאלות עד לגבול שבו מתן תשובות ב-open court עלול לפגוע בחקירה, ובית המשפט נדרש לעמוד על המשמר ולפקח על כך שהשוטר לא ישא את שם צורכי החקירה לשווא בסירובו להשיב לשאלות".

11. עיון בבקשות ובפרוטוקולי הדיונים בעניינם של המבקשים מעלה כי לא נפל פגם בפירוט שנמסר על ידי המשטרה בבקשות להארכת מעצרו של המבקשים ובתשובותיו של נציג המשטרה בחקירתו בבית המשפט קמא הנכבד. הימנעותו של השוטר מלהשיב, בשלב הראשוני שבו מצויה החקירה, ב-open court ובנוכחות החשוד, לשאלות שעניינן מספר העבירות המיוחסות לו, מועדיהן וכיוב' - איננה בלתי סבירה, בנסיבות שבהן מדובר בחקירה מסועפת שבמסגרתה נעצרו כ-40 חשודים, ואף החלטתו של בית המשפט קמא הנכבד להתיר לשוטר שלא להשיב למקצת השאלות מחשש לשיבוש הליכים - מותרת היא בנסיבות.

בתוך-כך, בית המשפט השלום הנכבד (כל מותב בתורו) נתן את דעתו למצבו הרפואי של המבקש 1, וכן לעובדה שהמבקש 2 נטול עבר פלילי, אך לא מצא כי יש בעובדות הללו כדי להצדיק את שחרורו של המבקש 1 לבית החולים במקום לבית המעצר, או הפחתה במשך תקופת מעצרו של המבקש 2.

בית המשפט המחוזי הנכבד נדרש אף הוא לטענותיו של ב"כ המבקשים במישור זה ומצא כי הגם שמדובר בתקופה שאיננה קצרה למעצר ראשון - היא "סבירה ומתבקשת לנוכח חומרת החשדות והיקף החקירה". לא מצאתי בטיעוני ב"כ המבקשים בבקשה שלפני ובחומר שצורף אליה יסוד להתערבות בקביעה זו.

12. אשר על כן, הבקשה למתן רשות לערור - נדחית.

ניתנה היום, ב' באדר א' התשע"ד (2.2.2014).

עמוד 4

שׁוֹפֵט
